

ความต้องการในการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในอนาคต

THE REQUIREMENT FOR THE ADMINISTRATION OF SOCIAL STUDIES COURSES AT RAJABHAT UNIVERSITIES IN THE FUTURE

อภิชาติ สุขอร่าม¹⁾, ธวัชชัย ตีสี่²⁾, จุฬาลักษณ์ รักษพงษ์³⁾, ณรินทร์ มาศสิริรินทร์⁴⁾

¹⁾⁻⁴⁾ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Apichat Sukaram¹⁾, Thawatchi Tisee²⁾, Chularak Rakphong³⁾, Pnin Maksireerin⁴⁾

¹⁾⁻⁴⁾ Lecturer, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University

Receive : October 12, 2021

*Corresponding author e-mail: apichat.tg61@gmail.com

Revised: January 06, 2022

Accepted: February 23, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความต้องการในการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในเขตภาคเหนือ จำนวน 353 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการของการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในอนาคต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการในการบริหารหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในอนาคต มีดังนี้ 1) ด้านปรัชญาของหลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ในศาสตร์ทางด้านสังคมศึกษา มีความคิดอย่างอิสระบนพื้นฐานของความถูกต้องดีงาม เคารพกฎเกณฑ์ของสังคมและกฎหมาย เป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลกที่ดี 2) ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของคุรุสภา มคอ.1 พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถด้าน TPACK 3) ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ต้องการให้มีความยืดหยุ่น ประกอบด้วย กลุ่มวิชาที่มีความสำคัญในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับสังคมโลกปัจจุบัน และศตวรรษที่ 21 มีการบูรณาการความรู้ความสามารถทักษะ การผสมผสานการใช้สื่อวัตกรรมการเทคโนโลยี กับวิธีสอนสัมพันธ์กับเนื้อหา (TPACK) 4) ด้านนโยบายและสิ่งสนับสนุน ต้องการให้มีงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอรัฐบาลมีนโยบายที่แน่นอน ผลិតครูเป็นระบบปิด จำกัดจำนวนรับ และมีการสร้างแรงจูงใจให้คนคิดเก่ง เลือกเรียนครู 5) ด้านหลักสูตร ต้องการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของคุรุสภา สกอ. และ มคอ.1 มีหลักสูตรออนไลน์ 6) ด้านอาจารย์ ต้องการอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญ แม่นยำในศาสตร์ทางสังคมศึกษา มีความสามารถจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ 7) ด้านนักศึกษา ต้องการให้มีการคัดเลือกนักศึกษาผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีกรรมการคัดเลือกมาจากหลายส่วน 8) ด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ต้องการให้มีแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ผ่านการรับรองการประเมินคุณภาพ และมีระบบการบริหารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีคุณภาพ

คำสำคัญ : ความต้องการ การบริหารหลักสูตร สังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ABSTRACT

This research aimed to study the requirements for the administration of the social studies program in Rajabhat universities. The sample group comprised 353 executives, faculty members and students in the Social Studies Department, Faculty of Education of Rajabhat Universities in Northern Thailand. The research tools included a questionnaire concerning the requirements for the administration of the social studies program of Rajabhat Universities and a questionnaire concerning the social studies program of Rajabhat Universities in the future. The collected data were analyzed using percentage, mean and standard deviation.

The results revealed the requirements for the administration of the social studies program at Faculty of Education, Rajabhat Universities in the future as follows: 1) In terms of the program's philosophy, students are required to be knowledgeable in the field of social studies, to be independent and ethical thinkers, to be respectful of social rules and laws, and to be good Thai and global citizens; 2) In terms of the program's objectives, the program is required to develop quality learners in accordance with the standards of the Teachers Council of Thailand, Ministry of Education, which aim to produce learners to have the TPACK skills; 3) In terms of the program's structure, the program is required to be flexible with courses that are important and relevant to the daily life and current world affairs in the 21st century and that integrate technology and content in a systematic learning design (TPACK); 4) In terms of policy and facilities, the program requires sufficient budget, consistent government policy, a closed system for the production of teachers with a limited number of students, and incentives for good students to choose to study education; 5) In terms of program content, the program is required to follow the standard qualifications at the Bachelor's degree level (TQF.1) issued by the Office of the Higher Education Commission and to offer online courses; 6) In terms of instructors, the program requires instructors with the expertise in social studies and ability to conduct online classes; 7) In terms of students, the program requires a selection process that follows specified criteria and that comprises committee members from various sectors; and 8) In terms of teachers' professional training, the program requires quality workplaces for professional training and a quality administrative system for professional training.

Keywords: Needs, Program administration, Social Studies, Rajabhat University

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิของมนุษยชนทุกคนที่ควรได้รับและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การจัดการ

ศึกษาในสังคมไทยที่ผ่านมาไม่ว่าจะเป็นอดีตปัจจุบัน หรืออนาคตการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศมีผลทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องปรับตัว

เพื่อการดำรงอยู่ของสถาบัน การเจริญเติบโตของสถาบัน การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์และพันธกิจมากเท่าไร ศักยภาพของสถาบันก็มีมากขึ้นตามไปด้วยเท่านั้น ความสามารถและวิธีการปรับตัวให้ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งก็คือนวัตกรรมหรือการปฏิบัติแนวใหม่ซึ่งเป็นกลไกของการพัฒนาและปรับปรุงสถาบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

จากผลการศึกษา นวัตกรรมการบริหารสถาบันอุดมศึกษาของไทยที่ผ่านมาพบว่าสถาบันต่าง ๆ มีการพัฒนารูปแบบการจัดการภายในที่แตกต่างกัน และมีลักษณะเฉพาะ แต่มีปัญหาและอุปสรรคบางอย่างที่ทำให้สถาบันต้องประสบปัญหา อาจเป็นรูปแบบการบริหารการจัดการที่ถูกกำหนดโดยกฎระเบียบที่ต่างกัน ดังผลสรุปของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้งที่เป็นมหาวิทยาลัยในสังกัด และมหาวิทยาลัยในกำกับจำแนกตามด้านที่ศึกษาและมีประเด็นปัญหาที่พบ ได้แก่ การบริหารงานการเงิน การบริหารงานบุคคล การบริหารจัดการทั่วไป การบริหารงานวิชาการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2546)

หลักสูตรวิชาสังคมศึกษา เป็นหลักสูตรวิชาที่สังกัดในครุศาสตร์เป็นหลักสูตรที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต รวมถึงศาสนา ศิลธรรม และจริยธรรม หลักสูตรวิชาสังคมศึกษา จึงช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร และเข้าใจถึงการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ตามกาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเองและเข้าใจผู้อื่น ยอมรับในความแตกต่างมีคุณธรรม มีความอดทน อดกลั้น สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก อันเป็นเป้าหมายที่แท้จริงของการเรียนวิชาสังคมศึกษา ในการบริหารหลักสูตร

วิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏให้มีแนวทางในการบริหารหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาที่เหมาะสมและทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน หากมีการนำข้อมูลความต้องการที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในอนาคตได้ตรงเป้าหมายและเหมาะสมก็จะสามารถทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการในการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร คือนักศึกษา และอาจารย์สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้บริหารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และผู้ทรงคุณวุฒิ

กลุ่มตัวอย่าง สุ่มแบบหลายขั้นตอน คือนักศึกษา คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ 6 มหาวิทยาลัย จำนวน 300 คน อาจารย์ ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ 6 มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยละ 5 คน จำนวน 30 คน ผู้บริหารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ 6 มหาวิทยาลัย คือ คณบดีคณะครุศาสตร์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ประธานหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยละ 3 คน จำนวน 18 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนสาขาวิชาสังคมศึกษา ด้านการวัดประเมินผล และด้านการบริหารการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามความต้องการของการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับ หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในอนาคต แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความตรงตามเนื้อหา Content validity ซึ่งทำได้โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านวิชาการและด้านหลักสูตร จำนวน 6 ท่าน โดยแบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารงานทั่วไป จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรสังคมศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์ของการวิจัยและรายละเอียดในแบบสอบถามว่าครบถ้วนถูกต้องตรงกันหรือไม่รวมถึงพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงตามเนื้อหาที่ระบุไว้ในตารางโครงสร้างเนื้อหาแล้วนำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนี ioc (Index of Item objective congruence) (ศิริชัยกาญจนวาสี, 2544) โดยในแต่ละข้อจะต้องมีค่า

ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปผลการตรวจสอบพบว่า แบบสอบถามมีค่า ioc = 0.81 และ 0.77 ตามลำดับ แสดงว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสมในการนำไปใช้เก็บข้อมูล

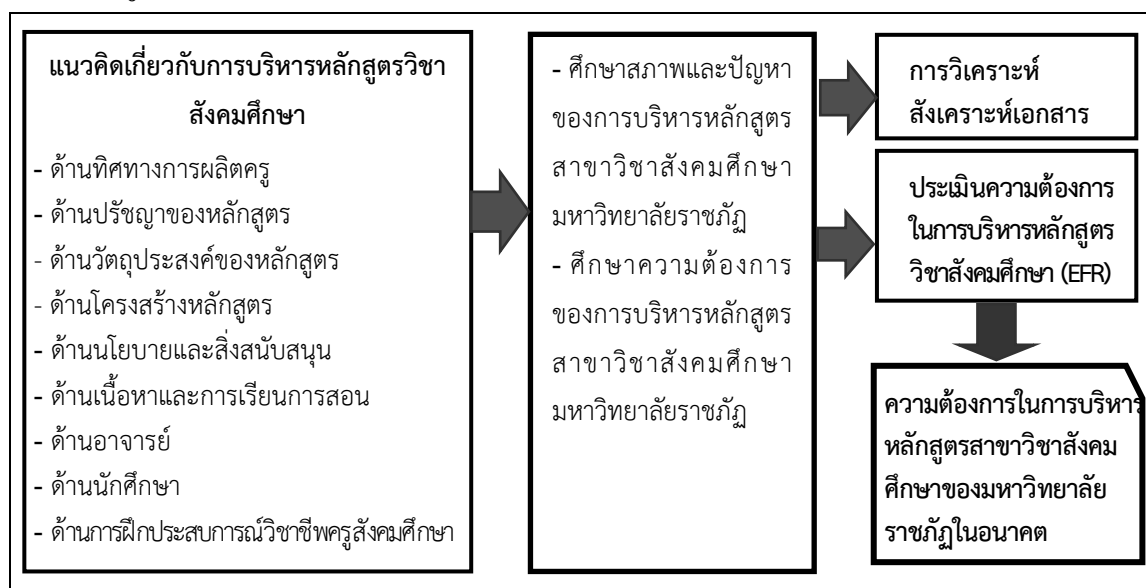
การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือ เพื่อส่งไปขอความร่วมมือผู้บริหารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ 6 มหาวิทยาลัย และผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ 6 แห่ง เพื่อตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของการบริหารหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา

นักศึกษาและอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา ทำแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของการบริหารหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา และผู้บริหารคณะครุศาสตร์ทำแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในอนาคตหลังจากนั้นส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำข้อมูลที่ได้มาจัดสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง ความต้องการในการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในอนาคต

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ความต้องการในการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตารางที่ 1 ความต้องการในการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ลำดับที่	การบริหารหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ	Mean	S.D.	แปลผล
<u>ด้านหลักสูตร</u>				
1.	มีการปรับปรุงเนื้อหาวิชาในหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับบริบทสังคมไทย และสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป	3.52	0.80	มาก
2.	มีการปรับปรุงเนื้อหาวิชาในหลักสูตรให้สามารถนำไปใช้สอนในรายวิชาสังคมศึกษาในสถานศึกษาได้จริง	2.80	0.60	ปานกลาง
3.	มีการกำหนดโครงสร้างในหมวดหมู่รายวิชาต่าง ๆ ให้มีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม	2.60	0.65	ปานกลาง
<u>ด้านอาจารย์</u>				
1.	มีแผนและงบประมาณในการพัฒนาอาจารย์ด้านวิชาการและการศึกษาต่อ	4.00	0.59	มาก
2.	มีจำนวนอาจารย์ในหลักสูตรเพียงพอในการดูแลรับผิดชอบนักศึกษา	2.84	0.56	ปานกลาง
3.	มีผลงานทางวิชาการและงานวิจัยตีพิมพ์	2.81	0.56	ปานกลาง
<u>ด้านนักศึกษา</u>				
1.	มีการคัดเลือกนักศึกษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด	3.87	0.66	มาก
2.	มีการติดตามภาวะการปฏิบัติงานของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาที่สำเร็จ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง	2.54	0.88	ปานกลาง
3.	มีแผนพัฒนานักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาทุกชั้นปีอย่างเป็นรูปธรรม	2.47	0.77	น้อย
<u>ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</u>				
1.	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย น่าสนใจและทันสมัย	3.91	0.64	มาก
2.	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	3.43	0.99	ปานกลาง
3.	มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งกิจกรรมในหลักสูตรและกิจกรรมนอกหลักสูตร	3.19	0.82	ปานกลาง
<u>ด้านสิ่งสนับสนุน</u>				
1.	มีการจัดงบประมาณในการสนับสนุนการจัดทำกิจกรรม/โครงการในหลักสูตร เพียงพอและเหมาะสม	3.50	0.84	มาก
2.	มีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูง เข้าถึงข้อมูลได้สะดวกรวดเร็ว	2.90	0.63	ปานกลาง
3.	มีการจัดหาแหล่งทุนการศึกษาช่วยเหลือนักศึกษาที่ขาดแคลน ทุนทรัพย์	2.80	0.95	ปานกลาง
<u>ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร</u>				
1.	มีการปรับปรุงหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาอย่างน้อยทุก 5 ปี	3.66	0.62	มาก
2.	มีการนำผลการประเมินการประกันคุณภาพหลักสูตรมาปรับปรุงหลักสูตร สาขาวิชาสังคมศึกษา	2.90	0.63	ปานกลาง
3.	เปิดโอกาสให้นักศึกษา อาจารย์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการประเมิน หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา	2.50	0.64	ปานกลาง

ตอนที่ 2 สังเคราะห์ข้อมูลความต้องการในการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในอนาคต จากแบบสอบถามผู้บริหาร และการสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการนำเสนอความต้องการในการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในอนาคต จากการสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิสรุปรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการในการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในอนาคต ที่ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูล 9 ด้าน ได้แก่ ด้านทิศทางการผลิตครูสังคมศึกษา ด้านปรัชญาของหลักสูตร ด้านโครงสร้างหลักสูตร ด้านนโยบายและสิ่งสนับสนุนด้านเนื้อหาและการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ ด้านนักศึกษา และด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอให้ตัดข้อมูลด้านที่ 1 ออก คือ ด้านทิศทางการผลิตครูสังคมศึกษา เหลือเพียงข้อมูล 8 ด้าน คือ ด้านปรัชญาของหลักสูตร ด้านโครงสร้างหลักสูตร ด้านนโยบายและสิ่งสนับสนุน ด้านเนื้อหาและการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ ด้านนักศึกษา และด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. ความต้องการในการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในอนาคต ด้านเนื้อหาและการเรียนการสอน ควรแก้ไข เป็นด้านหลักสูตร เพราะเนื้อหาและการเรียนการสอน เป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในด้านหลักสูตร

3. ความต้องการในการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในอนาคต สรุปรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านปรัชญาของหลักสูตร ต้องการเน้นให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ในศาสตร์ทางด้านสังคมศึกษา มีความคิดอย่างอิสระบนพื้นฐานของความถูกต้องดีงาม เคารพกฎเกณฑ์ของสังคมและกฎหมาย เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกที่ดี

3.2 ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ต้องการให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของคุรุสภา มคอ.1 ความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต สถานศึกษาและสังคมไทย พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถด้าน TPACK พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ทางด้านสังคมศึกษาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง พัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์และพลเมืองโลกที่ดี พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม และมีจิตสาธารณะต่อส่วนรวม พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

3.3 ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ต้องการให้มีโครงสร้างหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นโดยรวมประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีเนื้อหาในหมวดวิชาดังกล่าวเกี่ยวกับกลุ่มวิชาภาษา วิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาที่มีความสำคัญในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับสังคมโลกปัจจุบันและศตวรรษที่ 21 เช่น วิชาเศรษฐศาสตร์ ภาษาต่าง ๆ เทคโนโลยีนวัตกรรม วิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ส่วนหมวดวิชาเฉพาะประกอบด้วย วิชาชีพครูและวิชาเฉพาะด้าน ซึ่งเนื้อหาวิชาเฉพาะด้านจะเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับท้องถิ่นบริบทสังคมไทยและสังคมโลกในปัจจุบัน รวมทั้งจะต้องมีความทันสมัยสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตให้มีความสุขและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และจะต้องมีการบูรณาการสาระความรู้ในศาสตร์ทุกแขนงที่มีความสัมพันธ์กับความคิดและพฤติกรรมของมนุษย์ มีการบูรณาการ (Interaction and Incorporation) ความรู้ความสามารถทักษะ การผสมผสานในการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีกับวิธีสอนเนื้อหาในการออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ ซึ่งประกอบ

ไปด้วยองค์ประกอบสำคัญที่สัมพันธ์กันคือ เนื้อหา และวิธีสอนซึ่งสิ่งเหล่านี้เรียกว่า TPACK

3.4 ด้านนโยบายและสิ่งสนับสนุน ต้องการให้มหาวิทยาลัยและคณะ สนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอ ในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รัฐบาลควรมีนโยบายที่แน่นอนในการผลิตครู เช่น ผลิตครูหลักสูตร 4 ปี หรือ 5 ปี จัดระบบการผลิตครูเป็นระบบปิด จำกัดจำนวนรับ สร้างระบบจูงใจให้คนหันมาเรียนครู เช่น ค่าตอบแทน เงินเดือนสูง บรรจุเข้าทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยและคณะ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ

3.5 ด้านหลักสูตร ต้องการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของคุรุสภา สกอ. และ มคอ.1 มีหลักสูตรออนไลน์ หลักสูตร 4 ปี เรียนวิชาการ 3 ปี ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา 1 ปี หรือ 1 ภาคเรียน หลักสูตร 3 ปี แบบต่างประเทศ เนื้อหามีลักษณะบูรณาการ ทันสมัยกับบริบทสังคมไทย และโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ เนื้อหาสอดคล้องในหลักสูตร สามารถพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21

3.6 ด้านอาจารย์ ต้องการอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญ แม่นยำในเนื้อหาสาขาวิชาสังคมศึกษามีความเป็นนักวิชาการ เป็นแบบอย่างที่ดีและช่วยเหลือชี้แนะสังคมได้ อาจารย์ในสาขาวิชาสังคมศึกษามีความสามารถจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ควรมีการอบรมอาจารย์ในสาขาวิชาสังคมศึกษา ปีละ 1-2 ครั้ง เพื่อให้ทันนวัตกรรม และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเรียนการสอน ปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งพฤติกรรมของนักศึกษาครูรุ่นใหม่ก็เปลี่ยนไปทุกรุ่น สร้างมุมมองพัฒนาความคิดของอาจารย์ในสาขาวิชาสังคมศึกษาโดยการศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน

ในประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการแลกเปลี่ยนอาจารย์เพื่อร่วมสอน วิจัย ระหว่างมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ อาจารย์พัฒนาตนเองทางด้านผลงานวิชาการ การทำงานวิจัย ตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง

3.7 ด้านนักศึกษาต้องการให้มีการคัดเลือกนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ควรจัดสอบวิชาความรู้ และวัดทักษะความเป็นครู ร่วมกับพิจารณาผลการเรียนเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษา การคัดเลือกนักศึกษาครู ควรมีคณะกรรมการจากหลายส่วน เช่น คณบดีคณะครุศาสตร์ อาจารย์อาวุโส อาจารย์รุ่นใหม่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำการที่ประสบความสำเร็จ มาร่วมสัมภาษณ์

การคัดเลือกนักศึกษาโดยการทำประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าเพื่อค้นหานักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีแววความเป็นครู มีความตั้งใจเป็นครู มีจิตอาสาโดยการเชิญมาร่วมกิจกรรมกับคณะครุศาสตร์ การจัดสรรหอพักให้กับนักศึกษาครู เพื่อฝึกการใช้ชีวิตร่วมกันในมหาวิทยาลัย การจัดกิจกรรมเสริมนอกหลักสูตรในรูปแบบเครือข่ายภูมิภาคของสถาบันผลิตครู เช่น ครุศาสตร์วิชาการสัญจร ค่ายครุศาสตร์จิตอาสา เป็นต้น

การเสริมทักษะภาษาต่างประเทศให้กับนักศึกษา การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ให้กับนักศึกษาครู เช่น การประกวดสื่อการสอนออนไลน์ การนำเสนอชิ้นงานด้วยเทคโนโลยี

3.8 ด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ต้องการแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องได้รับการรับรองการประเมินระดับคุณภาพการจัดการศึกษา จากคุรุสภาและผ่านการประเมินการประกันคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ต้องการให้มีระบบการบริหารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีคุณภาพ สามารถนำมาเป็นแนวปฏิบัติที่ดีของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันผลิตครู แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ การแก้ปัญหาการพัฒนาในสถานการณ์จริงที่ต่างกัน การคัดเลือกครูที่เลี้ยงตรงตามสาขาวิชา เป็นผู้ที่มีความเสียสละอดทนเอาใจใส่ผู้ศิษย์มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์และที่สำคัญสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้สร้างระบบเครือข่ายครูที่เลี้ยง มีการจัดสัมมนา ระดับภาคแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ นวัตกรรม ของบทบาทการทำหน้าที่เป็นครูที่เลี้ยง มีการชี้แจง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ครูที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศ และมีการติดตามผลการดำเนินงานและเชิดชูยกย่อง ในความร่วมมือ การผลิตครูให้มีคุณภาพ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความต้องการในการบริหาร หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในอนาคต ได้อภิปรายผล เฉพาะประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจไว้ 7 ด้าน ด้วยกัน ดังต่อไปนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์ หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในอนาคต ต้องการให้ มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นไปตามเกณฑ์ มาตรฐานของคุรุสภา มคอ.1 ความต้องการของผู้ใช้ บัณฑิต สถานศึกษา และสังคมไทย รวมทั้งพัฒนา ผู้เรียนให้มีความสามารถด้าน TPACK การเป็นพลเมือง ที่สมบูรณ์ พลเมืองโลกที่ดี มีความสามารถในการ สื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการ แก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งคุณลักษณะ ดังกล่าวสอดคล้องกับ ชรินทร์ มั่งคั่ง (2560) ที่ได้สรุป ไว้ว่าคุณค่าของหลักสูตรสังคมศึกษาจะต้องพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและสมรรถนะของผู้เรียนที่เกิดจาก หลักสูตรสังคมศึกษาได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยี

2. ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ต้องการความ หลากหลาย ประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีเนื้อหาในหมวดวิชาดังกล่าวเกี่ยวกับกลุ่มวิชาภาษา วิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาที่มีความสำคัญ ในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับสังคมโลกปัจจุบัน และศตวรรษที่ 21 เช่น วิชาเศรษฐศาสตร์ ภาษาต่าง ๆ เทคโนโลยีนวัตกรรม วิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ส่วนหมวด วิชาเฉพาะประกอบด้วย วิชาชีพครูและวิชาเฉพาะด้าน ซึ่งเนื้อหาวิชาเฉพาะด้าน จะเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับ ท้องถิ่นบริบทสังคมไทยและสังคมโลกในปัจจุบัน รวมทั้งจะต้องมีความทันสมัยสามารถนำไปใช้ ในการดำรงชีวิตให้มีความสุขและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และจะต้อง มีการบูรณาการสาระความรู้ในศาสตร์ทุกแขนง ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดและพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชรินทร์ มั่งคั่ง (2560) ที่ได้สรุปไว้ว่า อุดมคติของหลักสูตรสาขาวิชาสังคม ศึกษาจะต้องมีการบูรณาการสาระความรู้ของศาสตร์ ในทุกแขนงที่มีความสัมพันธ์กับการคิดและพฤติกรรม ของมนุษย์และคัดสรรสาระที่สำคัญเพื่อนำไปใช้ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสังคมให้มีพลังที่เข้มแข็ง เพื่อสร้างเมืองสันติสุข

3. ด้านนโยบายและสิ่งสนับสนุน ต้องการให้มี การสร้างระบบจูงใจให้คนหันมาเรียนวิชาชีพครู เช่น ค่าตอบแทน เงินเดือนสูง บรรจุเข้าทำงาน เมื่อสำเร็จการศึกษารัฐมีนโยบายและแผนที่แนบออก ในการผลิตครู มหาวิทยาลัยและคณะสนับสนุน งบประมาณที่เพียงพอ ในการจัดทำโครงการหรือ กิจกรรมต่าง ๆ และการจัดหาสื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา คุณภาพนักศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ ศักดิ์ชาย เพชรช่วย (2551) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอนาคตภาพการผลิตครู

กิจกรรมต่าง ๆ และการจัดหาสื่อ วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ ศักดิ์ชัย เพชรช่วย (2551) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอนาคตภาพการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยสรุปไว้ว่าอนาคตภาพด้านนโยบายและสิ่งสนับสนุน ควรมีการสร้างระบบจูงใจให้คนหันมาเรียนครู เช่น มีค่าตอบแทนเงินเดือนสูง และบรรจุเข้าทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา รัฐต้องมีนโยบายและแผนที่แน่นอนในการผลิตครู โดยประสานงานผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วม

4. ด้านหลักสูตร ต้องการให้มีหลักสูตรตามความต้องการในสาขาที่ขาดแคลน และปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรให้มีความหลากหลายตามเกณฑ์มาตรฐาน คุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี (มคอ.1) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาสอดคล้องกับ พุทธิศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ (2544) ที่ระบุไว้ว่าหลักสูตรการผลิตครูควรเน้นผลิตตามความต้องการในสาขาที่ขาดแคลน และสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554) ที่เสนอแนะไว้ว่าการผลิตครูควรปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรให้มีความหลากหลายเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี (มคอ.1)

5. ด้านอาจารย์ ต้องการอาจารย์ในสาขาวิชาสังคมศึกษาที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ของอาจารย์ประจำหลักสูตรมีการพัฒนาตนเองให้มีความเชี่ยวชาญแม่นยำในเนื้อหาสาขาวิชาสังคมศึกษา พัฒนาตนเองทางด้านผลงานวิชาการ ในการทำงานวิจัยโดยมีการตีพิมพ์ผลงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ศักดิ์ชัย เพชรช่วย (2551) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอนาคตภาพการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยได้สรุปไว้ว่าอนาคตภาพด้านอาจารย์ควรเป็นอาจารย์ที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ของอาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร เช่น มีความเชี่ยวชาญและถนัดในสาขาที่สอนเป็นที่ยอมรับของสังคม มีผลงานทางวิชาการ งานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

ทุกปี และยังสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554) สรุปไว้ว่าควรส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาอาจารย์ทางด้านวิชาการและการวิจัยเชิงนวัตกรรมให้เกิดความถนัดและทันสมัย

6. ด้านนักศึกษา ต้องการให้มีการคัดเลือกนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาโดยการทดสอบวิชาความรู้และวัดแววความเป็นครู เลือกคนดี คนเก่ง รักศรัทธาในวิชาชีพครู และคัดเลือกนักศึกษาผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้โดยไม่คำนึงถึงปริมาณหรือรายได้ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558) ที่ได้เสนอไว้ว่า การคัดเลือกนักศึกษาควรปรับเปลี่ยนระบบ คัดเลือกคนดี คนเก่ง มีใจรักความเป็นครูเข้าสู่วิชาชีพครู กำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าเรียนควรเป็นผู้ที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับที่สูง และสอดคล้องกับ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2551) ที่เสนอไว้ว่าการคัดเลือกครูจะต้องกำหนดเกณฑ์ วิธีการเลือกให้มีความเหมาะสม โดยใช้แบบวัดแววความเป็นครูที่พัฒนาจากกรอบแนวคิดสมรรถนะครู

7. ด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ต้องการให้มีการคัดเลือกครูพี่เลี้ยงตรงตามสาขาวิชาสังคมศึกษา เป็นผู้ที่มีความเสียสละ อดทน เอาใจใส่อุทิศตน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้นแบบในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนกับนักศึกษาและครู มีเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษามากขึ้น และแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้รับการรับรองการประเมินระดับคุณภาพจากคุรุสภาและสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ศักดิ์ชัย เพชรช่วย (2551) ที่สรุปไว้ว่าการคัดเลือกครูพี่เลี้ยงควรตรงตามสาขาวิชา เป็นผู้ที่มีความเสียสละอดทนเอาใจใส่อุทิศตน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และที่สำคัญสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องได้รับการรับรองการประเมินระดับคุณภาพ

ผ่านการประเมินการประกันคุณภาพจากคุรุสภา และสอดคล้องกับ พญทธี ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ (2544) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยกล่าวไว้ว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรให้นักศึกษามีเวลาฝึกปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษามากขึ้น และเป็นไปตามเกณฑ์ของคุรุสภา

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชา สังคมศึกษา ที่มีรากฐานการพัฒนามาจากผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ โดยทำการวิจัยสืบเนื่อง เพื่อให้ได้ หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและความต้องการของสังคมในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2560). **อุดมคติวิทยาลัทธิสังคมนิยมเพื่อปวงชน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พญทธี ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ. (2544). **ภาวะวิกฤติและยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ เพื่อปฏิรูปการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 9-10 (พ.ศ. 2545 - 2554)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2551). **สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศักดิ์ชาย เพชรช่วย. (2551). **อนาคตภาพการผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษาไทย**. หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). **ยุทธศาสตร์และมาตรการการปฏิรูประบบการศึกษาของประเทศ**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). **สถานภาพการผลิตการพัฒนาครูในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Adler, Susan A. (1991). "The Education of Social Studies Teachers." In Handbook of Research on Social Studies Teaching and Learning, ed. James Shaver, 210–221. New York: Macmillan.